

Amadouce to moment wielkiej radości. Radości nietkniętej. Każde słowo Amadouce oddycha wraz ze mną. Powiedzieć tak na brzuch, który się zaokrąglą. Pozwolić się wyrzeźbić życiu. Grałam go w teatrach, mieszkaniach, knajpach, bajecznych miejscach otwartych na niebo i nawet w kopalni w zagłębieniu ziemi. Widziałam kobiety i mężczyzn, jak się śmieją, jak płaczą, jak przychodzą mnie uściskując, widziałam pary pełne nadziei i życia. Widziałam całą salę wstrzymującą oklaski, żeby nie zbudzić dziecka, które się właśnie narodziło.

Czwartek 5 XI, godz. 19.00 / Spektakl w języku francuskim z polskimi napisami

PRĘMYSL RUT, MROczne CZECHY, STRASZNE MORAWY (CZECHY)

Urodził się w 1954 roku. Autor krótkich opowiadań (m.in. „Przewodnik lunatyka po Pradze”, „Mroczne Czechy, straszne Morawy”) i esejów o kulturze popularnej (zwłaszcza o piosenkach, opowieściach i ich autorach). Zbiera stare czeskie pieśni i interpretuje je w swoich spektaklach. Współpracuje z czeskim radio. Naucza interpretacji pieśni, autorskiego czytania i autorskiej twórczości w Akademii Sztuki Performatywnej w Pradze.

Te stare odnalezione opowieści są tak kruche jak pajęczyna w starym kufrze... Ale niezwykła czułość i szacunek, jakimi autor obdarza czeskie baśnie ludowe i słowo mówione, sprawiają, że historie te odsłaniają przed nim niespodziewanie to, co w nich najgłębszego – swoją duszę...

Środa 4 XI, godz. 21.00 / Spektakl w języku czeskim z wprowadzeniem w języku polskim

PAULINA KARCZEWSKA, MATEUSZ TYMURA (TEATR WIERSZALIN), MAŁA PASJA CZYLI HISTORIA O PSIE PANA JEZUSA

Scenariusz został oparty na fragmencie „Chłopów” Władysława Stanisława Reymonta i sprowadza się do opowieści, którą niespiesznie snuje [...] biedny człowiek, ciągnący własnoręcznie wóz z całym swoim mizernym dobytkiem. Opowieść o własnym zagubionym psie stopniowo przechodzi w opowieść o pierwszym udomowionym psie, który towarzysząc Jezusowi w jego wędrówkach po świecie, pogodził się z rodzajem ludzkim i już na zawsze został przyjacielem człowieka. [...] Młodym artystom udało się w wyjątkowy sposób zharmonizować wszystkie użyte środki teatralne dla zbudowania jednorodnej w tonie, subtelnej i wzruszającej opowieści.

dr Halina Waszkiel

Spektakl zrealizowany w ramach prac studentów Akademii Teatralnej w Białymstoku.

opieka artystyczna: Andrzej Beya-Zaborski
inspiracja literacka: Chłopi Władysław Reymont
adaptacja i reżyseria: Paulina Karczevska, Mateusz Tymura
występują: Mateusz Tymura, Paulina Karczevska
Środa 4 XI, godz. 19.00

GOSIA LITWINOWICZ I GRUPA STUDNIA O., MIASTO

Przestrzeń, którą zamieszkujemy, pełna jest śladów miejsc, które opuściliśmy. Są w niej ulice małych miasteczek, lekka senność współistniejąca z pragnieniem wielkiej zmiany i wielkomięjskiego przyspieszenia. Dźwięki dochodzące z działek, pociąg do Otwocka. Opuszczone wille w Konstancinie, sochaczewskie boisko, gdzie przed wojną był cmentarz żydowski. Nieoznaczone tunele, bramy i podwórka. Przechodzi tamteży cygańska kapela dęta, człowiek, co ostrzy noże, fotograf, który zachorował na melancholię. Porządek Zachodu, nostalgia Wschodu, uwielbienie i pożądanie metropolii oraz pragnienie, by miasto oswoić; elegancja promenady i wiejski zaśpiew. Wszystko to jest tutaj, w ulicach, w budynkach. W nas. I o tym właśnie opowiemy.

Piątek 6 XI, godz. 21.00

NOC ZADUSZNA, NOC OPowieści

Kiedy nadejdzie noc, noc zadusznna, noc opowieści, otworzymy się na kontakt z przodkami i wspólnie z wszystkimi gośćmi festiwalu – zaklęciami, pieśniami, rytmami, historiami – będziemy wywoływać duchy i tańczyć z nimi w rytmie samby – tak jak Garrincha...

Udział biorą wszyscy goście Festiwalu / Muzycy: Sebastian Wielądek, Wojciech Lubertowicz, Tadeusz Czechak
Sobota 7 XI, godz. 22.30-3.00

STUDNIA OPowieści DLA DZIECI:

BEATA FRANKOWSKA, DUch DZIADKA I INNE HISTORIE

(dla dzieci od 4 lat)

Jak z dziećmi rozmawiać o śmierci, jak o niej opowiadać?

Kanwą narracyjną spotkania będzie opowieść na podstawie książki Kima Fupza Aakesona Esben i duch dziadka, z wplecionymi historiami osobistymi. Zapraszamy na spotkanie dzieci z rodzicami i dziadkami – przynieście zdjęcia i pamiątki; w ten okołozaduszkowy czas będziemy wspólnie opowiadać historie naszych przodków, przywoływać z pamięci to, co kiedyś razem przeżyliśmy. Na przykład tak, jak zrobił to Esben: „Pamiętam, że stroiliśmy miny, kiedy babcia smażyła wątróbkę na kolację, i przeklinałiśmy tylko wtedy, gdy ona nie słyszała, i że kiedyś wybraliśmy się na cały dzień na ryby i nic nie złowiliśmy...”. Na akordeonie zagra Robert Lipka, gościnnie wystąpią członkinie Stowarzyszenia Kobiet Dakini (www.dakini.org.pl).

Sobota 7 XI, godz. 11.00

PAWEŁ GÓRSKI, TAM, GDZIE LIŚC ZNALAZŁ SWOJEGO KONIA. BAJKI CHIŃSKIE

(dla dzieci od 10 lat)

Opowieści z podróży do Chin, ilustrowane pokazem slajdów z wyprawy i bajkami. Zdjęcia pokazują zwykłe życie ludzi, a szczególnie dzieci, w miastach i wioskach, ich pracę, zabawy, dole i niedole codzienności, zmaganie się z ciężką pracą, upałem czy ogromną chińską zupką jedzoną w pociągu. Ale to nie są zwykli ludzie, to bohaterowie bajek, których spotykaliśmy na ulicach, w parkach, w pociągach, wysoko w górach czy na pustyni. Opowiemy o Jiu, który w górach odnalazł konia i uratował swoją wioskę przed zalaniem, o pewnym studencie, który namalował złotego bociana na ścianie gospody, aby ten, schodząc ze ściany, tańczył i bawił gości do samego rana, o księżniczkę Weng-czeng i bohaterze Hou-i. Każdy będzie mógł napisać chiński znak i posłuchać dźwięków niezwyklej chińskiej lutni.

Opowiadają: Dominika Borkowska i Paweł Górski, na lutni zagra Hu Xin Xin
Piątek 6 XI, godz. 11.00

MAGDA LENA GÓRSKA i SERGE TAMAS, JAK BUM-CYK-CYK SZUKAŁ MUZYCZKI

(dla maluchów w wieku 1–4 lat i ich opiekunów)

Ojej, co za hałas! W głowie coś tyka, w brzuchu burczy, serce puka, każde w swoim rytmie. A gdzie się podziała Muzyczka? Muzyczna podróż przez rytmy, języki, kontynenty... dla najmłodszych i nie tylko.

Magda Lena Górski
– opowieść, śpiew, instrumenty perkusyjne
Serge Tamas (wybitny gitarzysta i perkusjonista z Gwadelupy)
– gitara, manuba, instrumenty perkusyjne, śpiew
Środa 4 XI, niedziela 8 XI, godz. 11.00

AGNIESZKA AYŞEN KAIM I DOROTA MACIEJUK, ORIENTALNY DYWAN BAJEK

(dla dzieci w wieku 5–12 lat)

Zbiór orientalnych bajek, które tworzą dywan. Przewodnym jego motywem jest tkanie losu bohaterów, a tym samym różnie rozumianej drogi do szczęścia. Opowiadanie połączone będzie ze wspólnym działaniem dzieci i rodziców. Wszyscy wezmą udział w „wyplataniu” i wiązaniu dywanu opowieści z różnokolorowych tkanin, których kolorystyka jest oparta na tradycyjnej perskiej symbolice barw. Pojawia się wspólne wróżby i „zaklinanie losu” z fusów od kawy. Wpleciemy w dywan swoje osobiste życzenia. A czekający w kolejce do „tkania” zaproszeni będą do nauki piosenek i tańca korowodowego.

Opowieściom i działaniom towarzyszy muzyka turecka i bałkańska – gra Marcin Zadronecki (Balkan Sevdah).
Czwartek 5 XI, godz. 11.00

Międzynarodowy Festiwal Sztuki Opowiadania

STUDNIA OPowieści

4–8 listopada 2009

Instytut Teatralny im. Zbigniewa Raszewskiego

Warszawa, ul. Jazdów 1

Organizator:

Stowarzyszenie Grupa Studnia O.

www.studnia.org

Bilety:

Program dla dzieci: 20 zł/rodzina

Spektakle wieczorne: 20 zł/osoba

Noc opowieści: 30 zł

Karnet: 180 zł

Bilety do nabycia w Instytucie Teatralnym

od 26 października

Rezerwacje (również od 26 października):

tel. 506 738 207

Program festiwalu:

środa 4 XI Cuda

11.00 Jak Bum-cyk-cyk szukał Muzyczki (dla maluchów 1–4 lat)

– Magda Lena Górski i Serge Tamas (Polska/Francja/Gwadelupa)

19.00 Mała Pasja czyli historia o psie Pana Jezusa

– Paulina Karczevska, Mateusz Tymura

21.00 Mroczne Czechy, straszne Morawy – Pręmysl Rut (Czechy)

czwartek 5 XI Uczucia i rozum

11.00 Orientalny dywan bajek (dla dzieci 5–12 lat)

– Agnieszka Ayşen Kaim, Dorota Maciejuk

19.00 Amadouce – Michèle Nguyen (Belgia)

21.00 Poza granicą światła – Manya Maratou (Grecja)

piątek 6 XI Miejsca

11.00 Tam, gdzie liść znalazł swojego konia. Bajki chińskie (dla dzieci od 10 lat)

– Paweł Górski

19.00 Kowal i kościany most – Ben Haggarty (Wielka Brytania)

21.00 Miasto – Grupa Studnia O.

sobota 7 XI Czas

11.00 Duch dziadka i inne historie (dla dzieci od 4 lat) – Beata Frankowska

17.00 Rzeki płynące gdzie indziej – Yousif Latif Jaralla (Irak)

19.00 W Palermo albo w piekle – Mimmo Cuticchio (Sycylia)

21.00 Garrincha. Samba i śmierć – Jarek Kaczmarek

22.30 NOC OPowieści z udziałem wszystkich gości festiwalu

niedziela 8 XI Gry z przeznaczeniem

11.00 Jak Bum-cyk-cyk szukał Muzyczki (dla maluchów 1–4 lat)

– Magda Lena Górski i Serge Tamas (Polska/Francja/Gwadelupa)

17.00 Sindbad Żeglarz – Claire Garrigue (Francja)

19.00 Dawid z Sasunu – Vergine Gulbenkian (Armenia)

21.00 Gilgamesz – Ben Haggarty (Wielka Brytania), Manya Maratou (Grecja)

KAMILA BIAŁKOWSKA-ISMAIL

Stworzyła projekt graficzny materiałów promujących festiwal.

Zob. więcej: www.bialkowskaismail.pl

www.studnia.org

STUDNIA OPowieści

Miasto – korzenie i sny

Już po raz czwarty do Warszawy zawiatają opowiadacze z różnych stron świata. Tym razem gospodarzem Festiwalu jest Instytut Teatralny im. Zbigniewa Raszeńskiego. Miejsce to przywołuje pytanie o granice między teatrem a sztuką opowiadania.

Tematem tegorocznej edycji Festiwalu jest **miasto**. Przywołamy historie sięgające do jego korzeni, czerpiące inspirację z historii i żywej pamięci. Sięgnijemy do miejskich legend i mitów. Wybierzemy się na współczesną przechadzkę ulicami miast Wschodu i Zachodu.

Tak jak Sindbad wyruszymy w podróż na spotkanie nieznanego – do krain, w których mieszkają przedziwne istoty, a ludzie chodzą do góry nogami. Poprowadzi nas tam Claire Garrigue, francuska opowiadaczka i pieśniarka.

Zanurzymy się w wielokulturowym i wielogłosowym miejskim tyglu. Naszym przewodnikiem po starożytnym Sasunie będzie Ormianka Vergine Gulbenkian, wraz z mistrzem Mimmo Cuticchio zstąpimy w otchłań piekielnego Palermo, Yousif Jaralla pociągnie nas w labirynt uliczek Bagdadu.

Powędrujemy również do Pragi magicznej, choć dalekiej od sielanki. W krainie mrocznej wyobraźni naszym przewodnikiem będzie Přemysl Rut, opowiadacz, pisarz, muzyk, aktor, człowiek wielu talentów. A z Pragi już blisko do Warszawy – ciągle na nowo, po swojemu odkrywanej. Z okien tramwaju, z perspektywy dziecka, działkowicza, niespiesznego przechodnia...

Opowieść jest przestrzenią, w której spotykają się narracje budynków, historie przedmiotów, dzieje barw i zapachów, cienie osobistych wspomnień. Z tego utka swoje delikatne niczym skrzydło motyla opowieści Michèle Nguyen, belgijska opowiadaczka o wietnamskich korzeniach.

Ben Haggarty poprowadzi nas w stronę źródła – przez historię, w której ludzie stają przeciw bogom i choć płacą za to niemalą cenę – zyskują wolność na swoją miarę. Tam, gdzie najdawniej wzniesiono miejskie mury: do kraju dawnych Sumerów. Będziemy więc słuchać eposu o czynach Gilgamesza.

A kiedy zmęczy nas zgiełk miasta, wraz z Greczynką Manją Maratou i Teatrem Wierszalin opuścimy miejskie mury, by zapuścić się w leśne ostępy, eksplorować to, co dzikie i nieoswojone.

Gdy zaś nadejdzie noc, noc zaduszna, noc opowieści, otworzymy się na kontakt z przodkami i wspólnie – zaklęciami, pieśniami, rytmami, historiami – będziemy wywoływać duchy i tańczyć z nimi w rytmie samby, dając się porwać niezemiemu dryblingowi Garrinchy.

Kontakt do organizatorów: Stowarzyszenie Grupa Studnia O.
Gosia Litwinowicz: tel. 501 165 207
Jarek Kaczmarek: tel. 506 738 207
e-mail: studnia_o@wp.pl

ARTYŚCI / SPEKTAKLE:

MIMMO CUTICCHIO, W PALERMO ALBO W PIEKLE (SYCYLIA)

Mimmo Cuticchio urodził się w 1948 roku w mieście Gela na Sycylii. Jego ojciec był wędrownym lalkarzem. Syn poszedł w ślady ojca – inspirację czerpał z sycylijskiej tradycji teatru marionetek, nadając jej własne, artystyczne piętno. Jego projekty łączą tradycję lalkarską z operą i teatrem muzycznym. W spektaklach Cuticchio występują marionetki, aktorzy i muzyki.

W 1997 roku założył w Palermo pierwszą szkołę dla lalkarzy i opowiadaczy, gdzie organizowane są warsztaty narracji i tradycyjnego teatru marionetek. Jego sztuka przekracza granice języków, opowieść istnieje poza tekstem, przekaz działa poza słowami.

Sobota 7 XI, godz. 19.00 / Spektakl w języku włoskim z wprowadzeniem w języku polskim

CLAIRE GARRIGUE, SINDBAD ŻEGLARZ (FRANCJA)

Przez 15 lat była wiejską pielęgniarką w Normandii, rozwijając jednocześnie pasję śpiewu i słuchania poprzez różne style i osobiste poszukiwania muzyczne. W 1993 roku zaraziła się gorączką opowiadania. Doświadczyla wówczas, że opowieści tradycyjne, tkwiące poza czasem, niosą w sobie bezcenną pomoc w rozwoju świadomości zarówno dzieci, jak i dorosłych. Od 1999 roku jest zawodową opowiadaczką

pieśniarką, opierającą swą pracę na muzyczności słowa. W *Sindbadzie Żeglarzu* Claire akompaniuje sobie na sanie zrobionej z puszki po sardynkach i na gopichand (indyjskim instrumencie jednostrunowym).

Są w każdej opowieści drzwi uchylone na nasze własne istnienie, zaproszenie do podróży, która pociąga nas nicią wspomnienia czy pragnienia... Sindbad uosabia wiecznego podróżnika, odkrywcę światów pełnych obietnic i niebezpieczeństw. Przemierzając morza, przemierza Gdzieś-Indziej zaludnione naszymi snami. U jego boku przygoda staje się codziennością, z którą trzeba się zmierzyć.

Niedziela 8 XI, godz. 17.00 / Spektakl w języku francuskim z wprowadzeniem w języku polskim

VERGINE GULBENKIAN, DAWID Z SASUNU (ARMENIA)

Artystka pochodzenia ormiańskiego, mieszkająca w Wielkiej Brytanii. Ukończyła wydział dramatu. Sztuką opowiadania zajmuje się od 1991 roku, od kiedy słuchanie opowieści w ojczystym ormiańskim języku skłoniło ją do pracy nad literaturą ustną i pieśniami ludowymi z tradycji ormiańskiej i sąsiadujących z nią kultur. W jej repertuarze znajdują się eposy narodowe, jak staroarmieński *Dawid z Sasunu* (Sasuntsi Tavit); oraz *Kerem i Asly* (Kearam yev Asli) z repertuaru ormiańskich, tureckich i azerskich ludowych poetów wędrownych. Opowiada także dla dzieci: bajki magiczne z towarzyszeniem pieśni, a także przeplatane kołysankami opowieści oparte na mitach z epoki neolitu, krążące wokół takich tematów, jak słuchanie, ofiara i macierzyństwo. Vergine występuje też w Muzeum Historii Nauki w Oxfordzie z projektami *Opowieści Księżycowe*, *Opowieści Galileusza* i *Opowieści Leonarda*.

Niedziela 8 XI, godz. 19.00 / Spektakl w języku angielskim z wprowadzeniem w języku polskim

BEN HAGGARTY, GILGAMESZ/KOWAL I KOŚCIANY MOST (WIELKA BRYTANIA)

Ben ma w swoim repertuarze opowiadacza ponad 250 baśni, mitów i eposów, które opowiada dla każdego rodzaju publiczności, w miejscach tak różnych, jak choćby jaskinie i Carnegie Hall. W swoich projektach współpracuje z innymi opowiadaczami i muzykami. Jest założycielem Company of Storytellers oraz Crick Crack Club. Podczas licznych wypraw badał epicką tradycję muzyczną w Indiach i Azji Centralnej. Współpracuje m.in.

z takimi instytucjami, jak English National Opera, Shakespeare's Globe, The British Museum, the Natural History Museum. Jest pierwszym w Wielkiej Brytanii, oficjalnie uznanym miejskim opowiadaczem w Gloucester. Brał udział w przeszło 45 międzynarodowych festiwalach opowiadania w 23 krajach.

KOWAL I KOŚCIANY MOST: Jeśli wiedza oznacza władzę, to jaka jest odpowiedzialność takiej władzy? Mroczna, krwawa opowieść o władzy, wiedzy i alchemii, eksplorująca blaski i cienie relacji mistrza i ucznia. Pociągająca, magiczna baśń dla dorosłych.

Piątek 6 XI, godz. 19.00 / Spektakl w języku angielskim z wprowadzeniem w języku polskim

GILGAMESZ: Ben przedstawia własną wersję jednej z najstarszych opowieści świata. Wielki sumeryjski epos, spisany na kamiennych tabliczkach, to opowieść o mieście tak pięknym, że nawet bogowie wybierają je na swoją siedzibę. To opowieść o poszukiwaniu nieśmiertelności i lęku przed zagładą. Ta historia zdradza najgłębsze sekrety bogów i mimo upływu pięciu tysięcy lat – wciąż pozostaje współczesna... Na neyu i instrumentach perkusyjnych zagra Manja Maratou.

Niedziela 8 XI, godz. 21.00 / Spektakl w języku angielskim z wprowadzeniem w języku polskim

YOUSIF LATIF JARALLA, RZĘKI PŁYNĄCE GDZIE INDZIEJ (IRAK)

Urodził się w Bagdadzie w 1959 roku. W 1980 roku wyjechał do Włoch, gdzie studiował na kierunkach związanych z filmem. W 1989 r. przeniósł się do Palermo i od początku lat dziewięćdziesiątych realizuje swoje spektakle. Odwołując się do sufickiej tradycji, łączy osobisty narracyjny styl, europejskie techniki teatralne z suficką frazą, rytmem, muzycznością i rytualizacją mowy, charakterystycznymi dla opowiadaczy z Bliskiego Wschodu. Współpracuje z wieloma sycylijskimi muzykami improwizatorami. Od wielu lat współtworzy projekty z Mimmo Cuticchio, m.in. *Przebudzenie Don Kichota*, *Opowieści o świętych i sułtanach*, *Wszystkie kolory Alladyna*.

Sobota 7 XI, godz. 17.00 / Spektakl w języku włoskim z polskimi napisami

JAREK KACZMAREK, GARRINCHA – SAMBA I ŚMIERĆ

Opowieść o Garrinchy, potomku Indian Fulniô, genialnym brazylijskim skrzydłowym, który umiejętność dryblingu doprowadził do rangi sztuki. Miał nogi wygięte w pałąk, co nie przeszkadzało mu mijać wszystkich obrońców, bramkarza, a potem zwracać, rezygnując ze zdobycia gola, by okiwać ich raz jeszcze... Mówiono o nim „Alegria do Povo” – radość narodu, bo uczynił z gry w piłkę radosne święto. Żył w rytmie samby, w nieustającym karnawale, upojony dryblingiem, kaszasa i seksem. W opowieści pojawiają się niezwykajni bohaterowie, m.in.: olśniewająca mistrzyni samby – „czarna bossa” – Elza Soares, tajemniczy Indianin Curupira o stopach zwróconych w przeciwnych kierunkach, para wesółków Pincel i Swing czy nieistniejący piłkarz Flowers, który pomógł Garrinchy minąć wszystkich Anglików... W programie archiwalne transmisje z legendarnych meczów, w tym relacja z przebiegu najwspanialszych trzech minut w historii futbolu.

Sobota 7 XI, godz. 21.00 / Spektakl tylko dla dorosłych

MANJA MARATOU, POZA GRANICĄ ŚWIATŁA (GRECJA)

Urodziła się w Atenach, lecz pierwsze dziesięć lat swojego życia spędziła w Londynie. Sztukę opowiadania historii łączy z twórczością muzyczną – zarówno klasyczną, jak i grecką muzyką ludową. Gra na instrumentach perkusyjnych i dętych. Interesuje ją zwłaszcza rytmiczny aspekt słowa mówionego, w połączeniu z tańcem. Opowiada w teatrach, barach, klubach i szkołach w całej Grecji. Brała udział w międzynarodowych festiwalach opowiadania w Wielkiej Brytanii, Hiszpanii, Francji i Portugalii. Kiedy opowiada, zazwyczaj sama sobie akompaniuje – słowa przenikają się z muzyką. Spektakl *Poza granicą światła* eksploruje granice między cywilizacją i dzikością, miastem i lasem, owczarnią i wilczą norą... – jest wędrówką przez baśnie i mity.

Czwartek 5 XI, godz. 21.00 / Spektakl w języku angielskim z symultanicznym tłumaczeniem

MICHÈLE NGUYEN, AMADOUCE (BELGIA)

Urodziła się w Algierze z ojca Wietnamczyka i matki Belgijki. Wychowała się w Belgii. Po ukończeniu międzynarodowej szkoły teatralnej Lassaad w Brukseli bardzo szybko znajduje swoje miejsce wśród opowiadaczy. Zachęcona sukcesem u publiczności i licznymi nagrodami, od 1996 roku ze spektaklu na spektakl rozwija osobisty ruch sceniczny i muzyczność tekstu. Jej występy są intymnym odkrywaniem cudów codzienności. Występowała we Francji, Belgii, Szwajcarii, Hiszpanii i Kanadzie.

